

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

89 -యుద్ధకాండ ఏకోననవతితమః సర్గః

|| సౌమిత్రిసంధుక్షణమ్ ||

తతః శరం దాశరథిః సంధాయామిత్రకర్మనః |

ససర్జ రాక్షసేంద్రాయ క్రుద్ధః సర్వ ఇవ శ్వసన్ || 1 ||

తస్య జ్యోతలనిర్హోషం స శ్రుత్వా రావణాత్మజః |

వివర్ణవదనో భూత్వా లక్ష్మణం సముదైక్షత || 2 ||

తం వివర్ణముఖం దృష్ట్వా రాక్షసం రావణాత్మజమ్ |

సౌమిత్రిం యుద్ధసంయుక్తం ప్రత్యువాచ విభీషణః || 3 ||

నిమిత్తాన్యనుపశ్యామి యాన్యస్మిన్రావణాత్మజే |

త్వర తేన మహాబోహో భగ్న ఏష న సంశయః || 4 ||

తతః సంధాయ సౌమిత్రిర్భాణానగ్నిశిఖోపమాన్ |

ముమోచ నిశితాంస్తస్మిన్ సర్పానివ మహావిషాన్ || 5 ||

శక్రాశనిసమస్పర్షైర్లక్ష్మణేనాహతః శరైః |

ముహూర్తమభవన్ముతాఢః సర్వసంక్షుభితేంద్రియః || 6 ||

ఉపలభ్య ముహూర్తేన సంజ్ఞాం ప్రత్యాగతేంద్రియః |

దదర్శావస్థితం వీరం వీరో దశరథాత్మజమ్ || 7 ||

సోఽభిచక్రామ సౌమిత్రిం రోషాత్సంరక్తలోచనః |

అబ్రవీచ్ఛైనమాసాద్య పునః స పరుషం వచః || 8 ||

కిం న స్మరసి తద్యుద్ధే ప్రథమే మత్పరాక్రమమ్ |

నిబద్ధస్త్వం సహ భ్రాత్రా యదా భువి వివేష్టసే || 9 ||

యువాం ఖలు మహాయుద్ధే శక్రాశనిసమైః శరైః |

శాయితౌ ప్రథమం భూమౌ వినంజ్ఞౌ సపురఃసరౌ || 10 ||

స్మృతిర్వా నాస్తి తే మస్యే వ్యక్తం వా యమసాదనమ్ |

గంతుమిచ్ఛసి యస్మాత్త్వం మాం ధర్షయితుమిచ్ఛసి || 11 ||

యది తే ప్రథమే యుద్ధే న దృష్టో మత్పరాక్రమః |

అద్య తే దర్శయిష్యామి తిష్ఠేదానీం వ్యవస్థితః || 12 ||

ఇత్యుక్త్వా సప్తభిర్భ్రాణైరభివివ్యాధ లక్ష్మణమ్ |

దశభిస్తు హనూమంతం తీక్ష్ణధారైః శరోత్తమైః || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

89 -యుద్ధకాండ ఏకోననవతితమః సర్గః

తతః శరశతేనైవ సుప్రయుక్తేన వీర్యవాన్ |
 క్రోధాద్ద్విగుణసంరభో నిర్భభేద విభీషణమ్ || 14 ||
 తద్దృష్ట్వేంద్రజితా కర్తృ కృతం రామానుజస్తదా |
 అచింతయిత్వా ప్రహసన్నైతత్కించదితి బ్రువన్ || 15 ||
 ముమోచ స శరాన్ఘోరాన్సంగృహ్య నరపుంగవః |
 అభీతవదనః క్రుద్ధో రావణిం లక్ష్మణో యుధి || 16 ||
 నైవం రణగతాః శూరాః ప్రహారంతే నిశాచర |
 లఘువశ్చాల్పవీర్యాశ్చ సుఖా హీమే శరాస్తవ || 17 ||
 నైవం శూరాస్తు యుధ్యంతే సమరే జయకాంక్షిణః |
 ఇత్యేవం తం బ్రువాణస్తు శరవరైరవాకిరత్ || 18 ||
 తస్య బాణైః సువిధ్వస్తం కవచం హేమభూషితమ్ |
 వ్యశీర్యత రథోపస్థే తారాజాలమివాంబరాత్ || 19 ||
 విధూతవర్తా నారాచైర్బభూవ స కృతవ్రణః |
 ఇంద్రజిత్సమరే వీరః ప్రరూఢ ఇవ సానుమాన్ || 20 ||
 తతః శరసహస్రైణ సంక్రుద్ధో రావణాత్తజః |
 బిభేద సమరే వీరం లక్ష్మణం భీమవిక్రమః || 21 ||
 వ్యశీర్యత మహాదివ్యం కవచం లక్ష్మణస్య చ |
 కృతప్రతికృతాన్యోన్యం బభూవతురభిద్రుతౌ || 22 ||
 అభీక్ష్ణం నిశ్వసంతౌ తౌ యుద్ధ్యేతాం తుములం యుధి |
 శరసంకృత్తసర్పాంగౌ సర్పతో రుధిరోక్షితౌ || 23 ||
 సుదీర్ఘకాలం తౌ వీరావన్యోన్యం నిశితైః శరైః |
 తతక్షతుర్మహాత్మానౌ రణకర్తృవిశారదౌ || 24 ||
 బభూవతుశ్చాత్తజయే యత్తౌ భీమపరాక్రమౌ |
 తౌ శరౌఘైస్తదా కీర్ణౌ నికృత్తకవచధ్వజౌ || 25 ||
 నైవంతౌ రుధిరం చోష్ణం జలం ప్రనైవణావివ |
 శరవర్షం తతో ఘోరం ముంచతోర్భీమనిస్సనమ్ || 26 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

89 -యుద్ధకాండ ఏకోననవతితమః సర్గః

సాసారయోరివాకాశే నీలయోః కాలమేఘయోః |
తయోరథ మహాన్కాలో వ్యత్యయాద్యుధ్యమానయోః || 27 ||
న చ తౌ యుద్ధవైముఖ్యం శ్రమం వాఽప్యపజగ్గుతుః |
అస్త్రాణ్యస్త్రవిదాం శ్రేష్ఠౌ దర్శయంతౌ పునఃపునః || 28 ||
శరానుచ్ఛావచాకారానంతరిక్షే బబంధతుః |
వ్యపేతదోషమస్యంతౌ లఘు చిత్రం చ సుష్ఠు చ || 29 ||
ఉభౌ తౌ తుములం ఘోరం చక్రతుర్నరరాక్షసౌ |
తయోః పృథక్పృథగ్భీమః శుశ్రువే తలనిఃస్వనః || 30 ||
ప్రకంపయజ్జనం ఘోరో నిర్ఘాత ఇవ దారుణః |
స తయోర్భ్రాజతే శబ్దస్తదా సమరసక్తయోః || 31 ||
సుఘోరయోర్నిష్ఠనతోర్గగనే మేఘయోర్యథా |
సువర్ణపుంఖైర్వారాచైర్బలవంతౌ కృతవ్రణౌ || 32 ||
ప్రసుస్తువాతే రుధిరం కీర్తిమంతౌ జయే ధృతౌ |
తే గాత్రయోర్నిపతితా రుక్మపుంఖాః శరా యుధి || 33 ||
అన్యృజ్ఞద్ధా వినిష్ఠత్య వివిశుర్ధరణీతలమ్ |
అన్యే సునిశితైః శస్త్రైరాకాశే సంజఘట్టిరే || 34 ||
బభంజుశ్చిచ్ఛిదుశ్చాన్యే తయోర్భ్రాణాః సహస్రశః |
స బభూవ రణో ఘోరస్తయోర్భ్రాణమయశ్శయః || 35 ||
అగ్నిభ్యామివ దీప్తాభ్యాం సత్రే కుశమయశ్శయః |
తయోః కృతవ్రణౌ దేహౌ శుశుభాతే మహాత్మనోః || 36 ||
సపుష్పావివ నిష్పత్రౌ వనే శాల్మలికింశుకౌ |
చక్రతుస్తుములం ఘోరం సన్నిపాతం ముహుర్ముహుః || 37 ||
ఇంద్రజిల్లక్ష్మణశ్చైవ పరస్పరవధైషిణౌ |
లక్ష్మణో రావణిం యుద్ధే రావణిశ్చాపి లక్ష్మణమ్ || 38 ||
అన్యోన్యం తావభిఘ్నంతౌ న శ్రమం ప్రత్యపద్యతామ్ |
బాణజాలైః శరీరస్థైరవగాఢైస్తరస్వినౌ || 39 ||
శుశుభాతే మహావీర్యౌ ప్రరూఢావివ పర్వతౌ |
తయో రుధిరసిక్తాని సంవృతాని శరైర్భ్రశమ్ || 40 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

89 -యుద్ధకాండ ఏకోననవతితమః సర్గః

బబ్రూజుః సర్వగాత్రాణి జ్వలంత ఇవ పావకాః |
తయోరథ మహాన్కాలో వ్యత్యయాద్యుధ్యమానయోః |
న చ తౌ యుద్ధవైముఖ్యం శ్రమం వాఽప్యపజగ్మతుః || 41 ||

అథ సమరపరిశ్రమం నిహంతుం సమరముఖేష్వజితస్య లక్ష్మణస్య |
ప్రియహితముపపాదయన్తహౌజాః సమరముపేత్య విభిషణోఽవతస్థే || 42 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ఏకోననవతితమః
సర్గః || 89 ||

www.sanatanadharm.com